

Vuoden 2020 toinen osavuositarkastus 1.1.-31.8.2020

VD/7485/02.01.02.00/2020

RV/MR/PK/HY-L

Talousarvion täytäntöönpanoa koskevien ohjeiden mukaisesti talousarvion määrärahojen ja sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle vuosikolmanneksittain tammi-huhtikuun, tammi-elokuun sekä koko vuoden osalta tilinpäätöksen yhteydessä. Vuoden 2020 toinen osavuositarkastus on laadittu tilanteen 31.8.2020 mukaisesti.

Toimintaympäristön kehitys

Vantaan väkiluku oli heinäkuun 2020 lopussa Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan noin 235 900 henkeä. Väestö kasvoi tammi-heinäkuussa 2020 runsaalla 2 100 hengellä. Tämä on runsaat 1 000 henkeä vähemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2019. Kuntien välisestä muuttoliikkeestä saatu muuttovoitto pieneni lähes 900 hengellä, mutta maahanmuutosta saatu muuttovoitto vain noin 50 hengellä edelliseen vuoteen verrattuna. Luonnollinen väestönlisäys, syntyneiden enemmitys kuolleisiin nähden, pieneni noin 120 hengellä. Valtaosiltaan tätä muutosta selittää kuolleiden määrän kasvu noin 130 hengellä edellisvuoteen nähden.

Suurimpien kaupunkien vertailussa Vantaan, Helsingin ja Espoon väestönkasvu eroaa nopeudellaan selvästi muista kaupungeista. Helsingin väkiluku kasvoi vuoden 2020 seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana noin 2 400 hengellä, Espoon väkiluku noin 1 700 hengellä ja Vantaan noin 2 100 hengellä.

Työttömyys kääntyi koronakriisin seurauksena maaliskuussa jyrkkään nousuun. Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan työttömänä oli Vantaalla heinäkuun 2020 lopussa runsaat 20 400 henkeä, mikä on noin 8 800 henkeä enemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aiemmin ja lähes 10 000 henkeä enemmän kuin helmikuun 2020 lopussa. Työttömistä lomautettuja oli noin 30 prosenttia, runsaat 6 000 henkeä. Lomautettujen määrä on laskenut selvästi toukokuusta 2020, jolloin lomautettuja oli yli 10 800 henkeä. Muiden kuin lomautettujen työttömien määrä on sen sijaan Vantaalla kasvanut kuukausi kuukaudelta helmikuusta 2020 alkaen.

Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä kasvoi Vantaalla helmikuuhun 2020 verrattuna lähes kolminkertaiseksi ollen heinäkuun lopulla runsaat 2 900 henkeä. Pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut kevään ja kesän 2020 aikana noin kolmanneksella. Pitkäaikaistyöttömiä oli Vantaalla heinäkuun lopussa noin 3 100 henkeä. Työttömyysaste oli heinäkuun lopulla Vantaalla 16,8 prosenttia, nousua helmikuun 2020 lopusta 8 prosenttiyksikköä. Vantaan työttömyysaste on kuitenkin laskenut toukokuun luvuista. Helsingissä työttömyysaste oli heinäkuun lopulla 16,4 prosenttia ja nousua helmikuuhun verrattuna 7,6 prosenttiyksikköä. Vastaavasti Espoossa työttömyysaste oli 14,3 prosenttia ja nousua helmikuusta 6,8 prosenttiyksikköä. KUUMA-kunnissa työttömyysaste oli heinäkuun lopussa 12,6 prosenttia ja koko maassa 14,7 prosenttia. Avoimien työpaikkojen määrä Vantaalla laski helmikuun lopusta heinäkuun loppuun verrattuna yli puolella - avoimia työpaikkoja oli vajaat 1 900.

Tammi-heinäkuussa 2020 uusia rakennuslupia myönnettiin lähes 3 400 asunnolle. Määrä on lähes kaksinkertainen edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Asuntotuotannon aloitusten lukumäärä, lähes 1 500 asuntoa, oli vuoden 2019 tasoa. Vuoden 2020 seitsemän ensimmäisen kuukauden aikana valmistuneiden asuntojen määrä, lähes 2 000, on 10 prosenttia alempi vuoden 2019 vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Asuntotuotannosta valtaosa on edellisten vuosien tapaan

kerrostaloasuntoja ja huoneluvultaan yhden ja kahden huoneen asuntoja. Suuralueittain tarkasteltuna eniten asuntoja on tammi-heinäkuussa valmistunut Kivistöön, Tikkurilaan ja Myyrmäkeen.

Verorahoituksen kehitys

Kaupunki on saanut tammi-elokuussa 2020 verotilityksiä yhteensä 709,2 milj. euroa (2019: 657,7 milj. euroa), josta kunnallisveroja 612,9 milj. euroa (2019: 601,8 milj. euroa), yhteisöveroja 62,4 milj. euroa (2019: 53,9 milj. euroa) ja kiinteistöveroja 33,8 milj. euroa (2019: 2,0 milj. euroa). Kiinteistöverotulojen suuri kasvu edellisvuoteen verrattuna johtuu tilitysten jaksotuksen muuttumisesta. Vielä vuonna 2019 kiinteistöverotilitykset jaksottuivat pääosin syys-lokakuulle, mutta vuodesta 2020 lähtien ne jaksottuvat pääosin heinä-lokakuulle kiinteistöverotuksen tultua joustavan verotuksen valmistumisen piiriin.

Koko maassa kunnallisveroja on tilitetty kunnille tammi-elokuussa 1,0 prosenttia edellisvuotta enemmän, Vantaalla kasvua oli 1,8 prosenttia. Koronavirusepidemian vaikutuksesta kunnallisverojen vuoden 2020 tilitysennuste on laskenut koko maassa 720 milj. euroa vuoden 2019 lopun ennusteeseen nähden. Verovuoden 2020 kunnallisveron ennakoita kaupunki on saanut tammi-elokuussa yhteensä 524,1 milj. euroa, 2,9 prosentin kasvu edellisvuoteen verrattuna.

Kuntaliitto on päivittänyt kuntakohtaisen verokehikkonsa elokuussa vuoden 2018 valmistuneen verotuksen, vuoden 2019 ennakonpidätyksen alaisten tulojen tulokehitystilaston (ennakkotieto), valtiovarainministeriön uusimpien verotuloennusteiden sekä arvioidun väkiluvun kehityksen perusteella. Kunnallisveroja ennustetaan kehikon mukaan kertyvän Vantaalla noin 29 milj. euroa vähemmän kuin talousarviossa on oletettu pääosin koronavirusepidemian aiheuttamien verotettavaa tuloa vähentävien vaikutusten vuoksi. Kasvua edelliseen vuoteen nähden ennustetaan kertyvän 3,2 prosenttia, joka on alle puolet ennen koronaepidemiaa tehdyn talousarvion ennakoimasta 6,6 prosentin kasvusta. Vuoden 2019 verotus valmistuu loka-marraskuussa, mahdollinen jako-osuuden tarkistus ja sen vaikutus marraskuun tilityksen suuruuteen varmistuvat lopullisen verotuksen valmistuttua. Joulukuussa tarkastettaneen myös vuoden 2020 ennakoiden kuntaryhmän ja kunnittaiset osuudet.

Kaupunki on saanut yhteisöverotilityksiä yhteensä 62,4 milj. euroa tammi-elokuussa, nousua 15,9 prosenttia edellisvuoteen nähden. Koko maassa kuntien vastaava yhteisöverojen muutos edellisvuoteen oli 7,7 prosenttia. Kasvua selittää valtion vuoden 2020 4. lisätalousarvion päätös yhteisöveron kuntien jako-osuuden 10 prosenttiyksikön korotuksesta koronavirusepidemian aiheuttamien negatiivisten talousvaikutusten kompensoimiseksi. Tämä lisää Vantaan yhteisöverotuloa vuonna 2020 arviolta noin 18 milj. euroa. Vantaan yhteisöverotulojen ennustetaan kuntaliiton verokehikon mukaan ylittävän talousarvion noin 7 milj. eurolla koronavirusepidemian vaikutukset huomioiden.

Kuntaliiton kehikon mukaan kiinteistöverotilityksiä kertyisi Vantaalle 81,8 milj. euroa vuonna 2020, joka alittaa talousarviossa oletetun noin 2,2 milj. eurolla.

Kokonaisuutena verotulojen arvioidaan alittavan talousarvion noin 25 milj. eurolla, mikäli valmistuva verotus vastaa elokuussa 2020 annettua ennakkotietoa eikä koronaepidemian valtakunnallisessa tilanteessa tai valtion tukitoimissa kunnille tapahdu oleellisia muutoksia loppuvuoden aikana.

Kaupunki saa peruspalvelujen valtionosuutta Kuntaliiton valtionosuuslaskelman mukaan 156,9 milj. euroa, veroperustemuutoksista johtuvien veromenetysten korvausta 76,4 milj. euroa ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen mukaan 20,4 milj. euroa vuonna 2020. Tämän lisäksi valtion 4. ja 5. lisätalousarvioiden mukaan kunnille maksetaan käynnissä olevan talouskriisin vuoksi verotulojen viivästymisestä johtuva määräaikainen korvaus vuodelle 2020, joka

vähennetään vastaavasti vuodelta 2021. Tämä nostaa kaupungin vuoden 2020 valtionosuuksia 5,3 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuusennusteessa on huomioitu päättyvän kiky-sopimuksen työaikaan liittyvän leikkauksen päättyminen vuonna 2020. Opetus- ja kulttuuriministeriön lopullinen päätös tulee vuoden lopussa. Yhteensä valtionosuuksia kertyisi ennusteen pohjalta 258,9 milj. euroa, 46,9 milj. euroa yli talousarvion.

Käyttötalous

Tammi-elokuussa kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen toimintatuottoja (ilman HSY) on kertynyt 269,9 milj. euroa, toimintakuluja (ilman HSY) -1 056,4 milj. euroa ja toimintakatteeksi on muodostunut -786,5 milj. euroa. Tammi-elokuussa toimintatuotot ovat toteutuneet 62-prosenttisesti, toimintakulut 64-prosenttisesti ja toimintakate 64-prosenttisesti talousarvioon nähden.

Ennusteen mukaan toimintatuotot kasvavat 426,8 milj. euroon ja toimintakulut -1 688,3 milj. euroon (ilman HSY). Toimintatuotot tulevat ennusteen mukaan alittamaan talousarvion noin 12 milj. eurolla, sillä erityisesti maanmyyntivoittojen ja suun terveydenhuollon myyntituottojen arvioidaan jäävän talousarviota pienemmiksi koronavirusepidemian vaikutuksesta. Toimintakulut (ilman HSY) ylittävät talousarvion ennusteen mukaan noin 27 milj. eurolla. Sosiaali- ja terveydenhuollon menojen ilman erikoissairaanhoidtoa ennakoidaan toteutuvan 36,5 milj. euroa talousarviota korkeampina, josta n. 16,3 milj. euroa muodostuu koronavirusepidemian aiheuttamista lisämenoista. HSL:n kuntaosuuden ennakoidaan ylittävän talousarvion 14 milj. eurolla niin ikään koronaepidemian vaikutuksesta. Henkilöstökulujen ennustetaan toteutuvan talousarviossa ennakoitua pienempänä ostopalvelujen arvioitua suuremman käytön sekä henkilöstön rekrytointiviiveiden takia. Kaupunginhallitus velvoitti 4.5.2020 kokouksessaan kutakin toimialaa tekemään talouden rajoitustoimenpiteitä, joiden kautta kukin toimiala säästää vähintään 1 milj. euroa vuoden 2020 toimintamenoistaan. Toimintakatteen ennustetaan toteutuvan noin 38 milj. euroa negatiivisempänä talousarvioon nähden. Koronavirusepidemian aiheuttamat käyttötalousvaikutukset tarkentuvat vuoden 2020 aikana.

Verotulojen ennustetaan alittavan talousarvion valtion lisätuki huomioiden 25 milj. eurolla ja valtionosuustuottojen ylittävän talousarvion 47 milj. eurolla. Verotulot ja valtionosuudet pitävät sisällään noin 54 milj. euroa vuotta 2020 koskevaa valtion koronakompensaationa kunnille myöntämää lisätukea.

Rahoitustuotot tulevat toteutumaan talousarvion mukaisesti. Rahoituskulujen ennustetaan alittavan talousarvion noin 1,0 milj. eurolla edelleen matalana pysyvän korkotason takia.

Poistoja ja arvonalentumisia on tammi-elokuussa toteutunut 71,8 milj. euroa. Poistoja ja arvonalentumisia ennustetaan kertyvän vuonna 2020 yhteensä noin 115 milj. euroa.

Vuoden 2020 toisessa osavuositarkastuksessa vuosikatteeksi ennustetaan noin 77 milj. euroa, joka alittaa talousarviossa oletetun noin 14 milj. eurolla. Vuosikatteen tulisi kattaa poistot eli olla noin 120 milj. euroa, jotta käyttötalous olisi tasapainossa. Vuosikatteen jäädessä selvästi poistoja pienemmäksi tulosennuste päätty elokuun lopussa tehdyn ennusteen perusteella noin -37,5 milj. euron alijäämään (talousarvio -23,1 milj. euroa). Talousarviota heikompi tulosennuste johtuu erityisesti koronavirusepidemian aiheuttamista lisäkuluista ja tulomenetyksistä.

Investoinnit

Tammi-elokuussa kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen investointiosan tuloja on toteutunut 1,3 milj. euroa, investointiosan menoja -83,6 milj. euroa ja investointiosan netto on -82,4 milj. euroa.

Kaupunginhallituksen 4.5.2020 päätöksen mukaisesti investointimenoja rajoitetaan vuonna 2020. Rajoituksilla tavoitellaan noin 8,7 milj. euron investointisäästöjä sekä lisäksi Hämeenkyllän koulun sisällyttämistä rakentamisohjelmaan ilman lisämäärärahaa.

Rakentamisen investointimäärärahojen arvioidaan alittavan talousarvion noin 3,3 milj. eurolla ja julkisen käyttöomaisuuden noin 7 milj. eurolla.

Kaupungin, liikelaitosten ja rahastojen kokonaisinvestointimenojen ennustetaan vuonna 2020 toteutuvan 138 milj. euron tasolla ja alittavan talousarvion investointimäärärahat noin 12 milj. eurolla. Investointituloja ennustetaan kertyvän 5 milj. euroa ja investointiosan netoksi ennustetaan -133 milj. euroa.

Rahoitus

Kaupungin pitkäaikainen lainakanta oli vuoden 2019 lopussa n. 897 milj. euroa. Talousarviossa vuoden 2020 nettolainanotto on 51,6 milj. euroa, mutta lainanoton määrä tarkentuu syksyn aikana, kun rahoituksella on tarkempi kuva koronaviruksen vaikutuksesta kuluvaan vuoden talousarvion toteumaan ja kassatilanteeseen. Kaupunki nosti ennen kriisin alkua kaksi kiinteäkorkoista lainaa, pääomaltaan yhteensä 80 milj. euroa. Näiden lainojen kokonaiskorko on 0,00 %:ia. Lisäksi maksettiin ennakkoeräisesti pois yksi laina, joka tullaan jälleenerahoittamaan edullisemmilla ehdoilla myöhemmin kuluvana vuonna.

Kaupungin likviditeettipuskuri on edelleen matalammalla tasolla kuin aikaisempina vuosina, mikä on ollut tietoinen strategiamuutos negatiivisten talletuskorkojen ja pankkien perimän ns. talletusmaksun tilanteessa. Koronakriisi ja keskuspankin strategia ovat painaneet lyhyet euribor-korot ennen kriisiä vallinnutta tasoa matalammalle ja siten nostanut talletusmaksua. Likviditeetinhallinnan pääpaino on ollut riittävän likviditeetin ylläpito konsernissa niin, että talletusmaksua maksetaan mahdollisimman vähän.

Kaupunginhallitus 21.9.2020 § 10

Kaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) merkitä tiedoksi vuoden 2020 toinen osavuositarkastus, ja
- b) esittää vuoden 2020 toinen osavuositarkastus kaupunginvaltuustolle tiedoksi merkittäväksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Kaupunginvaltuusto 19.10.2020 § 3

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä tiedoksi vuoden 2020 toinen osavuositarkastus.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Liitteet:

- Liite 1: Vantaan kaupungin toinen osavuositarkastus 2020

- Liite 2: Merkittävien tytäryhtiöiden osavuosisikatsaukset 2/2020
- Liite 3: Sitovien tavoitteiden raportointi 2/2020

Muutoksenhakuohje: 2. Valituskielto

Lisätiedot:

talous- ja strategiajohtaja Matti Ruusula, puh. 043 824 9254, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)
talousarviopäällikkö Päivi Kandolin, puh. 040 626 7613, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)